

worden gezegd, dat bij de toepassing van de Wet D. T. B. een beteekenis aan het winstbegrip is gegeven, welke ruimer is dan bij de Wet Inkomstenbelasting. Eenigszins populair omschreven zou de volgende definitie te geven zijn: Onder winst in den zin der Wet D. T. B. is te verstaan alles wat een Naamlooze Vennootschap bezit, onder aftrek van het gestorte kapitaal, waarbij agioreserves als gestort kapitaal zijn te beschouwen.

In de eerste plaats wordt er daarbij niet op gelet, of een winstpost al dan niet met het bedrijf der vennootschap is gemaakt. Speculatiewinst op effecten b.v., welke met het bedrijf der vennootschap niets te maken heeft, valt ongetwijfeld onder het begrip „winst” in den zin dezer wet.

Verder spelen alle open en geheime reserves een rol. Het begrip „geheime reserves” is te nemen in den meest uitgebreiden zin. Wanneer bv. van de zijde van den fiscus aangetoond kan worden, dat de verkoopwaarde van onroerende goederen, welke in het bedrijf eener N.V. gebezigd worden, hooger is dan de boekwaarde, dan wordt dit voor de toepassing van de Wet D. T. B. als een stille reserve aangemerkt.

Het is duidelijk, dat op deze wijze een „winstbegrip” is ontstaan, dat niet aansluit bij het begrip bedrijfswinst in engeren zin.

Belangrijk is ook het navolgende punt: bij de toepassing van de Wet D. T. B. wordt uitgegaan van: uitdeeling van winst als *materieel* begrip. Het doet er niet toe, welke naam door de belanghebbenden aan de uitdeeling gegeven wordt of op welke wijze men de uitdeeling in de boekhouding verwerkt heeft; voor de toepassing van deze wet gaat het er slechts om, of in matericelen zin een uitdeeling van winst heeft plaats gehad. De vraagstukken, welke zich op dit gebied voordoen, liggen uit den aard der zaak meestentijds op bedrijfseconomisch terrein. Algemeen bekend zijn de gevallen, dat het toekennen van een salaris aan een deelgerechtigde in de winst, dat abnormaal hoog is in verhouding tot de verrichte prestatie; het vergoeden van een buitensporig hooge rente over obligaties, welke zich in handen der aandeelhouders bevinden, e.d., voor een deel als winstuitdeelingen worden aangemerkt.

Ik wil nog een ander punt uit deze Wet noemen n.l. de bepalingen ter voorkoming van dubbele belasting, welke vervat zijn in de artikelen 27, 28 en 29.

Art. 27 behandelt het geval, dat een vennootschap enz. in een der koloniën is onderworpen aan een belasting, die ten behoeve van de kolonie in eenigen vorm naar de winst wordt geheven; art. 28 behandelt deze materie voor het geval dat de vennootschap op de boven omschreven wijze belastingplichtig is in het buitenland. De behandeling is voor beide gevallen principieel gelijk, alleen verschilt de fractie, waarvoor vrijstelling wordt verleend.

Bij de toepassing van deze artikelen komt weer naar voren de kwestie van de splitsing van de winst, welke naar bedrijfseconomische richtlijnen zal moeten geschieden. Het gaat hier n.l. om de bepaling van: de „opbrengst van het bedrijf, welke geacht kan worden in de kolonie, resp. in het buitenland te zijn verkregen” en de geheele „opbrengst van het bedrijf”. De wet zegt dan verder, dat deze „opbrengst” bepaald moet worden naar de beginselen van de artikelen 7, 10 en 11 der Wet Inkomstenbelasting.

Hieruit volgt dus, dat men bij de toepassing van de artt. 27 en 28 weer met een ander begrip „winst” te maken krijgt, dan dat, hetwelk ten grondslag ligt aan de toepassing van art. 2 der Wet D. T. B. (zie boven).

Verder zij opgemerkt, dat de voorkoming van dubbele belasting hier slechts gebrekkig kan werken. Eenerzijds, doordat de wet blijkbaar van de fictie uitgaat, dat in het over een bepaald jaar uitgekeerde dividend een gedeelte aan „Indische” resp. buitenlandsche winst voorkomt overeenkomende met het in dat jaar in Indië resp. het buitenland behaalde deel van de

totale bedrijfswinst, wat natuurlijk lang niet altijd hoeft op te gaan.

Anderzijds, doordat de vrijstelling van belasting zich slechts uitstrekt tot $\frac{2}{3}$ van het gedeelte van het dividend, dat geacht wordt uit Indische winst te bestaan, terwijl t.a.v. winst, in het buitenland behaald, deze fractie slechts $\frac{1}{2}$ bedraagt.

P. K. N.

UIT HET BUITENLAND

Red.: W. BEIJDERWELLEN, J. E. ERDMAN,
C. A. HUYSMAN en A. M. VAN RIETSCHOTEN

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

De begroting voor het bedrijf met verkoop op termijnbetaling

Van de hand van *Otto C. Lorenz*, een expert op het gebied van de bij termijnbetaling voorkomende financieringsvraagstukken, zijn eenige artikelen in *The American Accountant* verschenen. Na erop gewezen te hebben, dat het onderwerp der termijnbetaling in Amerika de laatste vijf jaren verscheidene malen tot allerlei beschouwingen aanleiding heeft gegeven, komt de schrijver tot de conclusie, dat daarbij de moeilijkheden, welke verkoop op termijnbetaling aan de financieringsbegroting in den weg legt, onbesproken gebleven zijn. Juist bij den verkoop op termijnbetaling, welke meestal voortkomt uit den industrieelen expansie-drang, is de financieringsbegroting onmisbaar, omdat bij gebrek aan inzicht in den omloop van de ter beschikking staande middelen de continuïteit van den bedrijfs-gang, door gebrek aan vlottende middelen, in gevaar komt.

In de eerste plaats is dus noodig den omloop der middelen, benodigd voor de financiering der termijnbetalingen vast te stellen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van tafels, welke naar de ontwerpers „Lorenz Mott-Smith”-tafels worden genoemd. Het bedrag, benodigd voor de financiering van verkoop op termijnbetaling is afhankelijk van:

1. de maandelijksche omzetten op termijnbetalingencondities (de eerste termijn, welke gewoonlijk grooter is dan de volgende, buiten beschouwing gelaten, omdat deze termijn reeds bij de levering wordt ontvangen),
2. de aantallen termijnen van de in elke maand gesloten termijnbetalingencontracten (meestal gestandaardiseerd tot 6-, 12- en 18 maands-contracten),
3. de periode tusschen de opvolgende termijnen van de gesloten contracten (meestal gestandaardiseerd tot maand-termijnen).

De maandelijksche omzet wordt gesplitst naar den looptijd der gesloten contracten, waarna met behulp van de tafels de in die contracten vastgelegde bedragen per den ultimo van de 1e, 2e, 3e en volgende maanden, worden berekend. Deze bedragen worden samengevoegd met de per dezelfde data berekende bedragen, vastgelegd in contracten, welke in voorgaande maanden gesloten werden.

Tevens wordt met de tafels berekend het bedrag der termijnontvangsten, voor elke der opeenvolgende maanden, om zoodoende de beschikking te krijgen over het maandelijks uit de termijnbetalingencontracten van de voorafgaande periode, te ontvangen bedragen. Daarop kan n.l. voor een globale winstberekening, resp. winstbegroting, het in de voor-calculatie voorkomende bruto-winstpercentage worden toegepast, aannemende dat de winst eerst geacht wordt te zijn gemaakt, naarmate de termijnen ontvangen worden. Deze methode, hoewel in Amerika, ook voor financierings-maatschappijen, de meest gebruikelijke, zal in vele gevallen onjuist blijken te zijn. De kosten,

verbonden aan den verkoop op termijnbetaling zullen ten deele evenredig met de termijnen zijn. Daaronder vallen: kosten van administratie en incasso e.d. Andere kosten zullen echter evenredig zijn aan het nog uitstaande gedeelte (rente van herdisconto). Voor de bepaling van de winst is het daarom noodig van de vervallende termijnen een constant en een toenemend gedeelte als winst te beschouwen; de rest is beschikbaar voor hernieuwde belegging. Op dezen voet moeten dan tafels geconstrueerd worden om het bedrag, dat maandelijks voor hervestlegging in verkoopen op termijnbetaling beschikbaar komt.

Het komt ons voor, dat het in de bovenaangehaalde artikelen de oplossing voor het daarin gestelde probleem wat vaag is. Naar onze meening is het noodzakelijk om in het productiebedrijf de financierings- en de winstbegroting van het productiebedrijf zelfstandig te stellen naast dergelijke begrotingen voor de afdeling, die zich speciaal met de afwikkeling van de termijnbetalingcontracten bezig houdt. De verkoopen op termijnbetaling moeten dan in de bruto-winst-berekening van het productiebedrijf over de maand van verkoop worden opgenomen voor het verschil tusschen den kostprijs eenerzijds en de „contante waarde” der uitstaande termijnen, vermeerderd met den eersten termijn, anderzijds. Deze bruto-winst toch wordt met het productiebedrijf verkregen door het feit van den omzet. De berekening van de „contante waarde” der termijnen moet worden gebaseerd op het herdisconto-tarief van financieringsmaatschappijen, die dergelijke posten accepteren, of op een tarief, samengesteld voor het individueele bedrijf, waarin kosten van administratie en incasso, rente en risico zijn verdisconteerd. De binnenkomende termijnen worden dan verdeeld in:

- a. het bedrag tot dekking van administratie- en incassokosten (te beschouwen als constant per te ontvangen termijn),
- b. rente en risico, berekend als het rentebestanddeel van een annuïteit, ten bedrage van den termijn, nadat daarvan eerst het sub a bedoelde bedrag is afgetrokken.
- c. het aflossingsbestanddeel van de sub b. bedoelde annuïteit, voorstellende de aflossing van het restant van den contanten verkoopprijs. Dit bedrag is het ter hervestlegging in nieuwe termijnbetalingcontracten ter beschikking gekomene.

De kosten van administratie en incasso van de termijnbetalingen moeten per maand door de sub a. genoemde ontvangsten worden gedekt.

De rente over het in verkoopen op termijnbetaling geïnvesteerde kapitaal, alsmede de dekking van verliezen op ontijdig beëindigde termijncontracten moeten uit de ontvangsten sub b. worden gedekt.

(The American Accountant Juli en Oct. 1930 en Jan. 1931)

Het zelfstandige, kleine bankbedrijf in Amerika

Prof. L. Jamison, van de Michigan-universiteit, geeft de volgende cijfers, door hem gevonden uit een studie van eenige honderdtallen zelfstandige, kleine banken in Amerika.

De grootste rentabiliteit wordt door de kleine, provinciale banken verkregen door ten minste 50 % van haar middelen in locale credieten en disconteringen aan te wenden. Minder dan 5 % der middelen is slechts benodigd voor gebouwen, inrichting en meubilair.

Onder normale omstandigheden wordt 6.75 % per jaar verdiend op „earning assets” (vert. in actieve crediet-operaties vastgelegde middelen). Na aftrek van alle exploitatiekosten, doch zonder rekening te houden met voorzieningen voor dubieuze debiteuren en verliezen op beleggingen, mag verwacht worden, dat netto 1.5 % wordt verdiend op „earning assets”. De typische, kleine bank verdient ongeveer 90 % van de bruto-

winst aan intrest, nog geen 5 % aan wissel- en incassoprovisie en de rest aan huren, winst op beleggingen, commissie en andere inkomsten.

De grootste kosten vormen de rente van deposito's (40 % van het bruto-inkomen) en salarissen (22.5 % van het bruto-inkomen). Bijna 22.5 % van het bruto-inkomen blijft als netto winst over, geen rekening gehouden met voorzieningen voor dubieuze debiteuren en verliezen op beleggingen.

De kleinste, nog rendabel blijkende, eenheid heeft bij \$ 17.500.— kapitaal 10 % rendement en \$ 175.000.— „earning assets”.

Wat een materiaal moet er voor een dergelijk onderzoek beschikbaar zijn! Te onzent zal men dergelijke cijfers, ontleend aan de kleine, particuliere ondernemingen, voorerst nog wel niet ter beschikking kunnen krijgen. Toch meenen wij, dat de betekenis van dergelijke studies, mogelijk geworden door de beschikbaarheid van het materiaal, zoowel voor het bedrijfsleven zelf, als voor de opleiding aan handelshoogescholen buitengewoon groot is.

(The American Accountant Juni 1931)

A. v. R.

FEDERATIEF EXAMEN VAN HET NEDERLANDSCH INSTITUUT VAN ACCOUNTANTS EN DE NEDERLANDSCHE ORGANISATIE VAN ACCOUNTANTS

Financieele Rekenkunde

DINSDAG 12 MEI 1931

Beschikbare tijd vier uur

- N.B. 1. Aan de candidaten wordt verzoekt elk vraagstuk op een *afzonderlijk* stuk papier te maken.
2. De candidaten zijn vrij in de keuze van de volgorde, waarin zij de vraagstukken wenschen te maken.

I.

Een kapitaal van f 100.000.— heeft gedurende een aantal jaren op samengestelden intrest uitgestaan. Indien het 5 jaar korter had uitgestaan, was de eindwaarde f 57.436.95 *minder* en indien het 5 jaar langer had uitgestaan f 73.305.72 *meer* geweest dan thans het geval is.

gevraagd wordt het percentage, waartegen het kapitaal uitstaat en het aantal jaren, dat het heeft uitgestaan.

II.

De koers van een 4 % leening met jaarcoupons verschilt 0.696 % met dien van dezelfde leening, indien de coupons halfjaarlijks worden betaald. Effectieve rentevoet 5 %.

gevraagd wordt uit deze gegevens de beide koersen te berekenen.

III.

Een 5 % annuïteitenleening, groot RM. 1.000.000.— rentebetaling ééns per jaar (achteraf) wordt geplaatst op zoodanige voorwaarden, dat de geldnemer na aftrek van alle kosten RM. 863.383.— ontvangt. Indien de leening in 50 jaar wordt afgelost, vraagt men:

- a. Hoeveel procent 's jaars betaalt de geldnemer effectief?
- b. Aan het einde van welk jaar bereikt het bedrag, dat op het disagio behoort te worden afgeschreven, zijn maximum?